ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ — ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΤΕΤΕΛΕΣΤΑΙ!...

(ΛΑΜΠΡΙΑΤΙΚΟ)

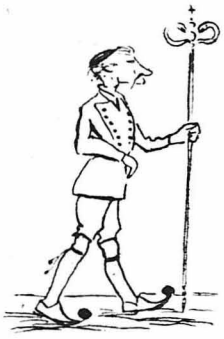

Τὸ Μῆτρο, ἕνα Ρουμελιώτη κουτοπόνηρο.

Πενῆντα χρόνια θὰ περάσανε καὶ ἀκόμα τὸν θυμοῦνται στὸ χωριό!

Ἐπιτροπὴ ἐπῆγε στὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἐζήτησε Δεσπότη γιὰ τὸν τόπο.

Καὶ τὰ Πατριαρχεῖα τὸν ἐστείλανε.

Ἦταν ἕνας ψηλὸς Δεσπότης καὶ τετράγωνος, μὲ κάτι χέρια καὶ ποδάρες χοντρές, σφιχτὲς καὶ δυνατές, σὰν κορμὸς ἀπὸ ἀγριόδενδρο τοῦ βουνοῦ. Σαρίκι στὸ καλημαῦχι του κι' ἕνα καμουτσίκι ζωσμένο πάντοτε στὴ μέση του.

Τὸν λέγανε Παΐσιο καὶ ἤτανε τουρκόφωνος, ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Περγάμου.

Ὅταν πήγανε κανένας παπᾶς γιὰ νὰ τὸν προσκυνήσῃ, ἢ νὰ ζητήσῃ ἄδεια γιὰ τίποτε, τοῦ ἔλεγε μὲ τὴ χοντρὴ φωνή του:

— Ποῦ εἶνε τὸ φιλότιμό σου... ἀφιλότιμε!

Τὸ φιλότιμο στὴν περίστασι αὐτή, δὲν ἦταν θεωρητικό, ἀλλὰ ἐμπράγματο. Καμμιὰ μιζήθρα ἢ κανεὶς ἀνθότυρος ἢ καὶ κανένα γουρουνάκι, ἔστω καὶ ἂν ἦταν ἄψητο!...

Ἐλάμβανε τὸν κόπο νὰ τὸ ψήσῃ!

Πάντα περνοῦσε καβαλλάρης ἀπάνω σ' ἕνα ἄλογο πυρᾶτο καὶ πυρρό. Κι' ἀλλοίμονο στὸ Χριστιανό, ἀκόμα καὶ στὸν Τοῦρκο—δὲν φοβόταν τίποτε—ποὺ δὲν θὰ προσηκωνόντουσαν νὰ τὸν προσκυνήσουν! Ξέζωνε τὸν βούρδουλα ἀπὸ τὴ μέση του καὶ τοὺς ἄρχιζε στίς βουρδουλιές, ποῦ σὲ σφάζει καὶ ποῦ σὲ πονάει!...

Ἦταν ὅμως θεωρητικὸς καὶ μεγαλοπρεπής, σὰν ἀρχιγιανίτσαρος ἀπάνω στὸ ἄλογο. Τοῦρκοι καὶ Ρωμηοὶ τὸν καμαρῶναν.

Φοροῦσε καὶ κάτι «τσαρδίνια», ὅπως λέγανε κάτι ψηλά, πάνω ἀπὸ τὸ γόνατο, τῆς ἐποχῆς στιβάλια, ποὺ τοῦ δίνανε τὴν ὄψη Γιανιτσάραγα, ἢ ἀρχηγοῦ πολεμιστῶν.

Πῶς νὰ μὴ τὸν σέβωνται λοιπὸν οἱ Τοῦρκοι, μὲ τὸ ἴσιο του ἀνάστημα καὶ τὴν μακρυά, κιμαινομένην, σὰν μπαϊράκι, γενειάδα του, σωστὸς παπα-Βορριᾶς, ὅπως τὸν λέγαν οἱ Ὀθωμανοί, καὶ πῶς νὰ μὴ τὸν τρέμοιν οἱ Χριστιανοί;...

Στὴν ἐκκλησιὰ καμμιὰ φορὰ—ὅπως τοῦ κάπτιζε—ἔψελνε καὶ τούρκικα, πρᾶγμα ποὺ τὸ μάθανε καὶ εἶχαν κατενθουσιασθεῖ οἱ Τοῦρκοι.

Πολλὲς φορὲς ποὺ ἔβγαινε εἰς τὴν Ὡραία Πύλη, ἀντὶ νὰ εἰπῆ ἑλληνικὰ τό:

Κύριε, Κύριε,
ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε
καὶ ἐπίβλεψον τὴν ἄμπελον ταύτην...

τὸ βροντοφωνοῦσε τουρκικά:

Γιαράμπ, Γιαράμπ μεϊντανὲ
κιντὶρ—ντίρ!...

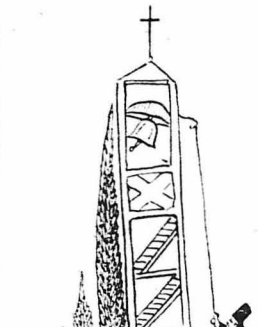

Ἀκούστηκε τοῦ ἀπόδειπνου ἡ καμπάνα.

Παρ' ὅλα ταῦτα ὅμως ἦταν ἄνθρωπος καλός, ἀλτρουϊστὴς καὶ πονόψυχος, πλατειὰ καρδιὰ καὶ ἀνοιχτὴ παλάμη, γιὰ νὰ δίνῃ.

Ἕνα ἐλάττωμα εἶχε μοναχά. Νὰ τρώῃ. Νὰ τρώῃ σὰν θηρίο. Δράκοντας σωστός. Καὶ ἰδίως φροῦτα, κι' ἀπὸ τὰ φροῦτα, τὰ σῦκα ἦταν ἡ προτίμησίς του!

Κι' αὐτό, ὅταν πρωτοέβγαιναν, κατέβαζε καλάθια ἀπ' αὐτά!... Πῶς τὰ χωροῦσε τὸ στομάχι του!...

— Δουλεύει ὁ μῦλος! ἐπεξηγοῦσε ὁ ἴδιος.

Μόνον ποὺ δὲν ἔβλεπε καλὰ καὶ γι' αὐτὸ εἶχε ἀκόλουθο τὸ Μῆτρο, ἕναν Ρουμελιώτη κουτοπόνηρον. Ποῦ τὸν βρῆκε; Πῶς τὸν διάλεξε;

Ὁ Μῆτρος εἶχε μιὰ ἀποστολή.

Στὸ τραπέζι, ὅταν ὁ Δεσπότης θἄτρωγε, νὰ τοῦ καθαρίζῃ αὐτὸς τὰ φροῦτα, μήπως εἶνε χαλασμένα ἢ εἶχανε σκουλῆκι, καὶ νὰ τοῦ τὰ δίνῃ νὰ τὰ τρώῃ ἕτοιμα. Καὶ πρὸ παντὸς τὰ σῦκα.

Ὁ Μῆτρος ὅμως τὰ καθάριζε, κι' ὅταν ἦταν κανένα καθαρό, τὸ... ἔτρωγε αὐτὸς καὶ ὅποιο ἦταν σκουληκιασμένο, τὸ προσέφερε εἰς τὸν Θεοφιλέστατον.

Ἐκεῖνος ἠρκεῖτο νὰ ρωτᾶ:

— Μῆτρο ἔχει; (Σκουλῆκι δηλαδή).

— Ἔχει, τοῦ ἔλεγεν ὁ Μῆτρος κι' ἂς ἦταν καθαρὸ τὸ σῦκο.

Καὶ ὁ Δεσπότης τ' ἄφινε καὶ τὸ... ἔτρωγεν ὁ Μῆτρος.

— Μῆτρο, ἔχει;

— Δὲν ἔχει.

Καὶ ὁ Δεσπότης τὸ ἔτρωγε, ἐνῶ εἶχε σκουλῆκι.

Κάποιος ὅμως ἀπὸ ὅσους παρακολουθοῦσαν τὴ... διαλογὴ αὐτή, εἶδε τί γινόταν, καὶ τὸ εἶπε στὸν Παΐσιο. Ἐκεῖνος δὲν ἐμίλησε, ἀλλὰ σὰν καθῆσαν στὸ τραπέζι, καὶ ὁ Μῆτρος ἄρχισε τὴν ὑπηρεσία τοῦ, δίδοντας τὰ καθαρὰ εἰς τὸν ἐπίσκοπο καὶ λέγοντάς του πῶς... ἔχουνε σκουλῆκια, ὁ Δεσπότης ρώτησε:

— Μῆτρο, ἔχει;

— Ἔχει.

— Ἂς ἔχει!...

Καὶ τὸ κατάπιε ὁλόκληρο.

* * *

Τὶς Ἀποκρηὲς ὁ Παΐσιος ἐπῆγε σὲ μιὰ Μονὴ τοῦ Πρεβέλη.

Καθήσανε νὰ φᾶνε. Κατὰ τὸ τουρκικὸ τὸ σύστημα, αὐτὸς ἔτρωγε μὲ τὰ χέρια. Καὶ ἔτρωγε καὶ ἔτρωγε, κι' ἀλλοίμονο σ' ἐκεῖνον ὅπου θὰ τὸν ἐσήκωνε ἀπὸ τὸ φαγητό.

— Ποῦ εἶνε τὸ φιλότιμό σου, ἀφιλότιμε!

Ἔτσι, τρώγοντας καὶ πίνοντας, καθήσανε στὴν τράπεζα ὥς τὸ ἀπόγευμα, ποὺ ἀκούστηκε τοῦ ἀπόδειπνου ἡ καμπάνα. Ὁ Ἡγούμενος σηκώθηκε νὰ πάῃ εἰς τὴν ἐκκλησία. Ὁ Δεσπότης ὅμως, μὲ τὰ λιγδωμένα χέρια, τὸν ἅρπαξεν ἀπὸ τὸν ὦμο καὶ τὸν κάθησε κάτω.

— Κάτσε καταχανᾶ! (βρικόλακα).

Ὁ Ἡγούμενος ἐκάθησε, μὰ ἡ καμπάνα χτυποῦσε. Πάλι ἔκαμε νὰ σηκωθῆ. Μὰ πάλι ἡ λιγδιασμένη παλάμη τὸν ἐκράτησε.

— Κάτσε καταχανᾶ, σοῦ εἶπα!

Καὶ κάθησαν ὥς τὸ βράδυ ἐκεῖ, ὥς ποὺ σερβίρανε τὸ δεῖπνο. Καὶ τὸ δεῖπνο κράτησε ὥς τὰ μεσάνυχτα. Καὶ τὸ πρωΐ, ὅτον χτύπησε ἡ καμπάνα γιὰ τὰ «αὐγίκα» (τὸν ὄρθρο) καὶ πῆγε ὁ Ἡγούμενος νὰ τὸν ξυπνήσῃ νὰ πᾶνε εἰς τὴν ἐκκλησία, τὸν ἔδιωξε ἀπὸ κοντά του, φωνάζοντας:

— Θὰ τὸν καθαιρέσω!... Δὲν εἶνε γούμενος αὐτός!...

Καὶ ὅταν κατόπιν τοῦ τὰ λέγανε, ἀπαντοῦσε μὲ τὴν καλή του, τὴν πλατειά του τὴν καρδιά:

— Ἔ, τί νὰ σᾶς πῶ. Χριστιανοί!... Ἔτσι εἶν' αὐτὸς ὁ κόσμος!...

Καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνοι δὲν τὸν ἐννοοῦσαν καὶ καλά, ἐπεξηγοῦσε μὲ μιὰ τοῦ τόπου παροιμία:

— Πρέπει κανείς, καμμιὰ φορά, νὰ εἰσέρχεται στοῦ «κοτζοιλοῦ» (τρελλοῦ) τὸ περιβόλι.

Δηλαδή: «Νὰ τὸ ρίχνῃ ὄξω καὶ καμμιὰ φορά»!

* * *

Ὁ Παΐσιος πέθανε σὰν... Χριστιανός!

Πέθανε ἕνα Πάσχα, δοξάζων καὶ ἑορτάζων τὴν Ἀνάστασι.

Μόλις τελείωσε τὴ λειτουργία του, στὶς τρεῖς τὰ ἐξημερώματα, καὶ ἔκαμε τὴν Ἀνάστασι, μέσα εἰς ἀποθεώσιν φώτων, ἤχων, κρότων νικητηρίων καὶ αἴνων καὶ ψαλμῶν, ἔτρεξε στὴν Ἐπισκοπή, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς καὶ εὐλογῶν τοὺς Χριστιανοὺς ποὺ τὸν προσκυνοῦσαν.

Ἐκεῖ μιὰ μακρὰ τράπεζα τὸν ἐπερίμενε, πλήρης ἐδεσμάτων, φαγητῶν, ὀρεκτικῶν, οἴνων, ψητῶν, μεζέδων, παραμεζέδων καὶ σαλατικῶν.

Ὅλα ἦσαν παχειὰ καὶ πολυβούτυρα καὶ βαρυβούτυρα, μὲ βούτυρο Σουλτανικὸ τῆς «Ντέρας», μὲ τὸ ὁποῖο μαγειρεύουν καὶ στὸ παλάτι τῶν Σουλτάνων.

Ὅλη ἡ πλουσία καὶ παχυλὴ Ἀνατολή, εἰς γεῦσιν, εἰς ὀσμήν, εἰς ἐμφάνισιν, εἰς καρυκεύματα, εἰς τσιγαρίσματα, εἰς χρώματα, εἰς κνίσσες, εἰς ἄχνες, εἰς εἰκόνες, ἐξαπλωμένη εἰς ἕνα πάλλεικον, μακρὺ τραπεζομάντηλο, ὡς ὀδαλίσκη παχυνή, λευκόσαρκος, λευκόστηθος, ἀφράτη, ἡδονικὴ καὶ ἀνυπόμονος, ἐπάνω εἰς τὸ λευκὸ κρεββάτι τῆς θυσίας!...

Καὶ ἔφαγεν, καὶ ἔφαγεν, ὡς Χριστιανός, ποὺ ἑορτάζει, τοῦ Θεοῦ του τὴν Ἀνάστασιν, μὲ ὅλας τὰς αἰσθήσεις του, μὲ ὅλη τὴν ψυχήν του, μὲ ὅλου τοῦ σώματός του τὴν ἐνέργειαν: Μάτια, μύτη, γλῶσσα, φάρυγγα, κοιλιά!...

Καὶ ἔφαγεν καὶ ἔφαγεν καὶ ἔτρωγεν ὥς τὸ γεῦμα, καὶ δὲν σηκώθηκε, οὔτε κατὰ τὴ Δεύτερη Ἀνάστασι, ἕως ὅτου βαρὺν καὶ χορτασμένον, «ἐμπεπλησμένον» ἀπὸ ὅλα τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, τὸν ὡδήγησεν ὁ Μῆτρος στὸ κρεββάτι, ἀπὸ τὸ ὁποῖον πειὰ δὲν ἐσηκώθηκε...

Πέθανε ἀπὸ ὑπερφόρτωσιν, ὅπως θὰ ἤθελε, καὶ ὅπως ἤξερε αὐτὸς νὰ ζῇ καὶ νὰ πεθάνῃ.

Καὶ τουρκιστὶ ἀποχαιρέτησε τὸν κόσμο, τὴ ζωή, τὸ ποίμνιό του, μὲ μιὰν μόνον λέξι, κι' αὐτὴ τουρκιστί:

— Καμαϊτζανέ!...

Ποῦ θέλει νὰ πῇ:

— Τετέλεσται!...

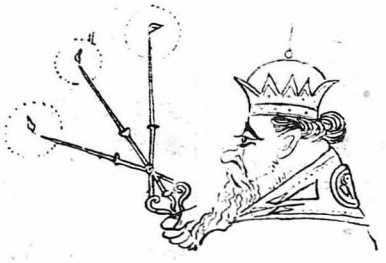

Ἐκεῖ ποὺ ἔβγαινε στὴν Ὡραία Πύλη...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.